

Огляд економічної активності

Економіка набирає обертів після невдалого початку року, але стан секторів є вкрай різномірним

Після млявого першого кварталу, у якому було зафіксоване падіння ВВП (до 4-го кв. 2020), результати квітня підтверджують пошвавлення економічної активності. Третій місяць поспіль зростало промислове виробництво після значного падіння на початку року. Помітно наростили випуск галузі промисловості, залежні від дорожнього будівництва. Щодо самого будівництва, то дані ще не опубліковані, однак припускаємо поновлення масштабних робіт з оновлення дорожньої інфраструктури. Зниження пасажирообігу було незначним, незважаючи на рекордні темпи поширення епідемії.

Автор: Ігор Дейсан

Редактор: Юрій Шоломицький

Рис. 1. Зміна випуску в секторах економіки за останні 2 роки і внески окремих періодів у таку зміну

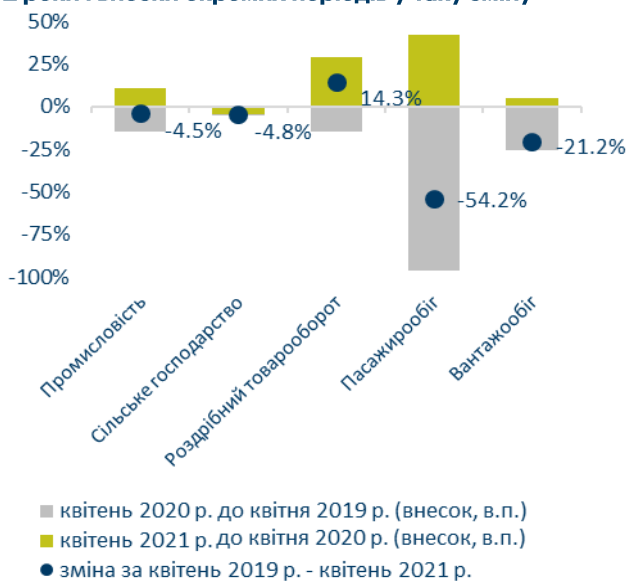
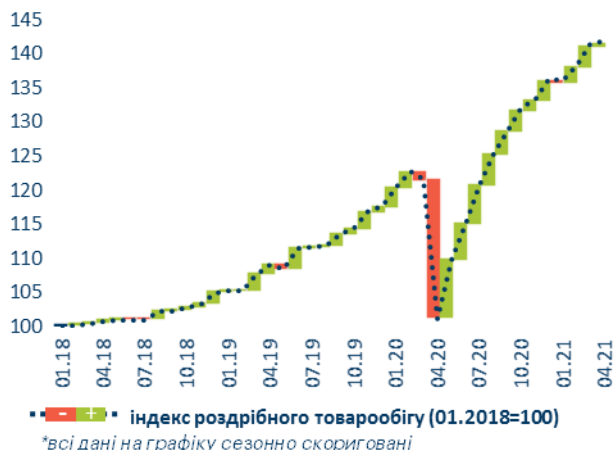

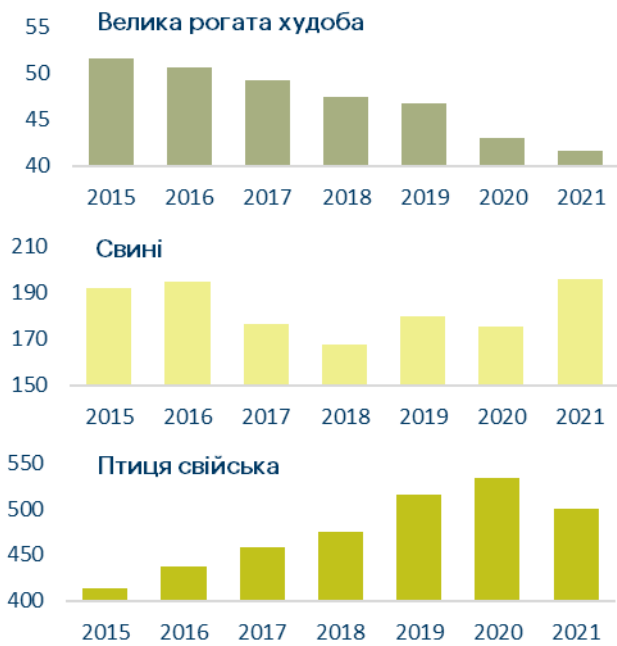
Рис. 2. Динаміка роздрібно́ї торгівлі

З огляду на рекордні темпи поширення вірусу COVID-19, у квітні 2021 року карантинні заходи було суттєво посилено. Але досвід пандемії дає свої плоди й економіка меншою мірою реагувала на епідеміологічну ситуацію та обмеження – більшість підприємств суттєво наростили випуск продукції та обсяги наданих послуг порівняно з квітнем минулого року (див. рис. 1). Тим не менше, активність була нижчою, ніж два роки тому, а отже криза ще далека до завершення. Винятком є лише роздрібна торгівля – її динаміка показує, що споживчий попит практично наздоганяє зростаючий тренд, сформований ще до 2020 року.

Приватне споживання виявилось досить стійким елементом сукупного попиту в економіці, що проявляється на показниках торгівлі. Так, у квітні роздрібний товарооборот зріс на 0.4% порівняно з березнем (сезонно скориговано), а з початку року додав 4.2%. Зростання споживання значною мірою задовольняється імпортом, тому позитивний ефект на економіку від збільшення споживчого попиту є обмеженим. Й в окремих випадках вітчизняні виробники поступово втрачають свої позиції на внутрішньому ринку продовольства - [раніше Київська школа економіки вже робила публікацію стосовно цієї проблеми](#). Значною

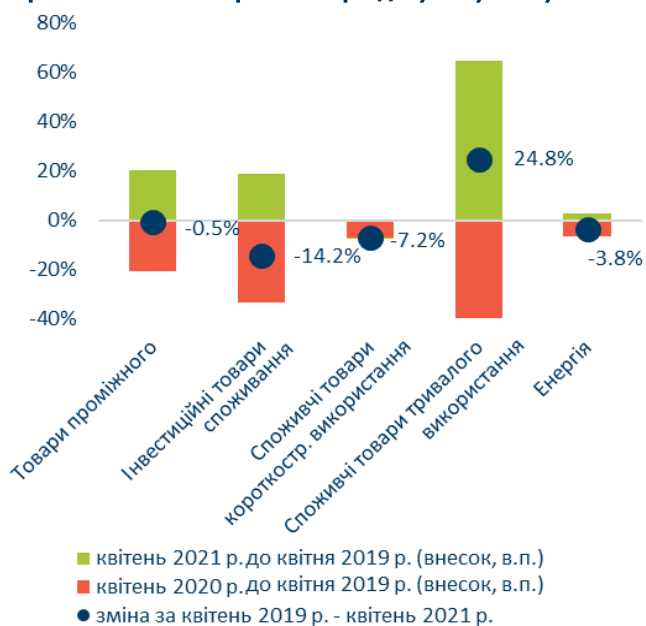
Рис. 3. Вирощування сільськогосподарських тварин (у живій масі) на підприємствах у січні-квітні, тонн

Рис. 4. Промисловий випуск

Рис. 5. Зміна випуску промислових товарів за останні 2 роки та внески окремих періодів у таку зміну

мірою така ситуація пояснюється гіршим минулорічним урожаєм, однак уваги потребує все більша схильність до споживання імпортованої продукції тваринництва та відповідних оброблених продуктів.

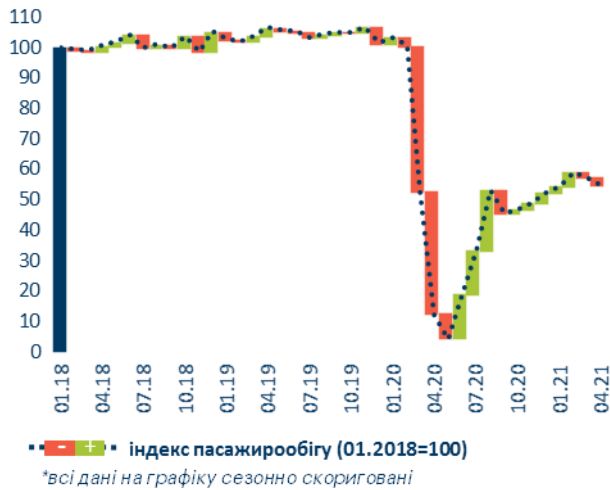
Тоді як інші сектори покращують свої результати, криза у тваринництві продовжує поглиблюватись - обсяги виробництва продукції у квітні були на 4.6% нижчими, ніж рік тому. Порівняно з минулим роком майже до 6% поглибилось падіння валового надою молока та майже до 14% - падіння випуску яєць, що великою мірою пояснюється падінням поголів'я корів та птиці — до 6%. Стан тваринництва ускладнився унаслідок значного подорожчання кормової бази, оскільки на фоні низького врожаю було експортовано великі обсяги фуражного зерна. Однак є й тривалі та глибинні причини – збитковість молочного скотарства зростала у попередні роки також, коли подорожчання енергоносіїв та порівняно незначна державна підтримка позбавляли вітчизняних фермерів конкурентних переваг порівняно з фермерами з ЄС.

Обсяги промислового виробництва зростали третій місяць поспіль (за квітень – на 2.7%) після млявого початку року. При цьому у квітні збільшився випуск усіх груп товарів, за винятком споживчих товарів тривалого використання – їх виробництво скоротилося на 7.0% порівняно з березнем (сезонного скориговано). Частково це пояснюється карантинними обмеженнями для роздрібних торгових мереж.

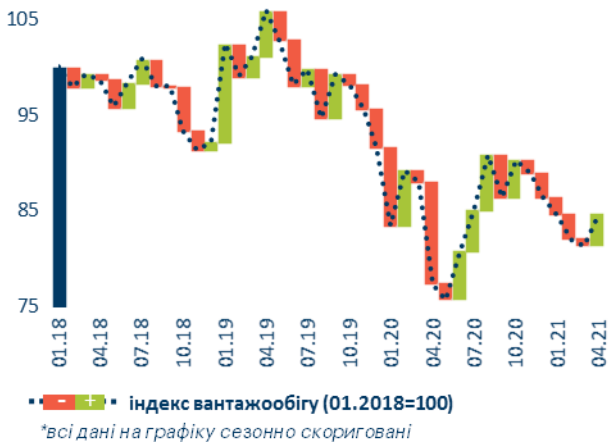
Металургійне виробництво протягом останніх двох місяців послабилось (у квітні – на 2.9%), хоча й ціни на світових ринках металів не припиняли зростання, досягаючи нових багаторічних максимумів.

Промисловий випуск був значно вищим рівня квітня 2020 року (коли через “локдаун” зупинялися цілі підприємства), однак все ще відставав від рівня квітня 2019 року – саме тоді промисловість була майже на максимумі за останні кілька років. Лише виробники споживчих товарів тривалого використання впевнено наростили випуск – майже на чверть за останні два роки, що показано на рис. 5. З іншого боку, виробники інвестиційної продукції все ще виробляють менші обсяги,

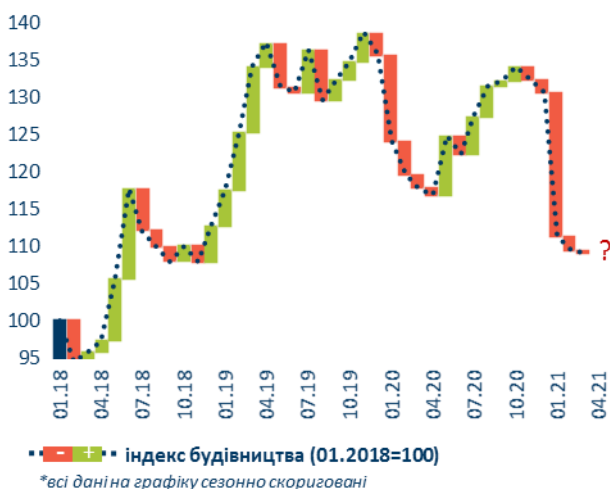
Рис. 6. Транспорт: пасажирообіг

Рис. 7. Транспорт: вантажообіг

Рис. 8. Індекс будівельної активності

ніж два роки тому. Зокрема, це зумовлено зниженням прибутків підприємств, які є основним джерелом фінансування капіталовкладень.

Пасажирообіг другий місяць поспіль знижувався (у квітні – на 4.7% за винятком сезонного фактору) із-за карантинних обмежень роботи окремих видів транспорту. Обсяги пасажирообігу становили лише половину свого нормального рівня, який спостерігався до епідемії, тобто галузь пасажирських перевезень залишається однією з найбільш вразливих до коронавірусної кризи. Тим не менше, навіть рекордні темпи поширення вірусу Covid-19 та суттєві карантинні заходи вже значно менше стримують мобільність населення порівняно з минулим роком.

Вантажообіг, навпаки, значно зріс у квітні (на 4.0% сезонно скориговано). Як і раніше, він демонструє синхронну динаміку з промисловим виробництвом та будівельною активністю.

Як уже зазначалося, поки не опублікована квітнева статистика щодо будівництва. Однак, можна припускати поживлення, як у житловому, так і нежитловому сегментах. Для першого підтримку має надати зростання реальних доходів населення. А для останнього – наміри держави продовжувати реконструкцію доріг.

Ризики охолодження активності: низхідна корекція цін на зернові, метали та руди на світових ринках; подорожчання цін на імпортовані енергоносії; посилення жорсткості заходів з метою обмеження поширення Covid-19 в Україні.

Ризики посилення активності: реалізація відкладеного інвестиційного попиту підприємств; вищий урожай сільськогосподарських культур; швидше відновлення ділової активності в країнах-торгових партнерах.

Базові очікування: прогноз зміни ВВП у 2021 році -4.7%